

Bakurubasanni

(nimm 12 songs)

Mali kono = Dōrome 200

Afriki kono = Dōrome 400

Jamana werc = Dōrome 500

Mekalo san 1995

Kibaru

Kunnafoniseben bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 23nan boko 280nan A songo : dōrome : 10

NAME TONSIGI

K'a damine san 1995 awirilikalo tile 10 na ka t'a bil'a tile 14 na, tonsigi dō kera Name, n'o ye Nizeri jamana faaba ye, min tun nesinnen don jatemine ma, baara siratige la, min semejiri ye lakolikaramogow, denfaw, denbaw, dennadonnaw ka bolodijogonma ye kunnafonidilaw ma, walasa kalan danbe ka segin, kalan joyoro ka dōn hadamaden ka dinelatige la, kunnafonicarida bēe ka deme sababu la.

Baarada jekulu in jamana hake ye 5 ye : Benen, Burukina faso, Gine, Mali ni Nizeri. Jekulu in sigira sen kan ni dijé jamana horonyalenw ka tonba bolofara dō ka deme ye, n'o bē wele ko «UNESCO», min ka baara nesinnen don kalan ni seko ni dōnko sabatili ma dijé kono.

Jekulu in sigira sen kan Wagadugu, n'o ye Burukina Faso faaba ye, san 1993. K'a damine o waati la fo ka n'a bila bi la, jamana 5 kofolen ninnu ka cidenw y'u hakili falen nōgon na, k'a laje ji nōmajolen na, jekulu in jamana kelen-kelen bēe sera ka min ke, u to tora min ye. U ye jatemineke n'o y'a soro mogo bē se k'i jigi da jekulu in ka netaa kan, k'o sababu ke kelenw ni ketaw fesē-feseli ye. Name tonsigi senfe, a jirala ko halisa jekabaara min ninjamana 5 ninnukalanko nōbabagaw ni kunnafonidilaw ni nōgon ce Wagadugu kunben kadara kono, ko Benen ni Gine jamana ma se ka ben ko la fōlō, sanko baarada in bolofara bē jamana fen o fen kono, a kalifalen don kalanko minisirisow de la.

Name bēnkansēben y'a nini Benen ni Gine fe, u k'a laje ka baarada bolofara in sigi kalanko minisiriso ka mara kono, i n'a fo jamana 5 in bēe benn'a kan cogo min na Wagadugu.

Laje in kuncera ni baara dōw bolodali ye jamana 5 in kelen-kelen bēe kono, ka tila k'a fo, k'a geleya, ko jekulu in ka sinijesigi sirilen don an bēe lajelen ka ben ni ketaw la.

Kibaru ka ciden Basiriki TURE

Sajola sanuko

Sajola sanu yeli kera koba ye Malikono. Peresidan Alifa Umaru Konare bora sisan ka sanu boyoro in biriki fōlō da. Sajola ni Kayi ce ye kilometere 80 ye.

Sajola sanu bēna bō sanu baaralaw fe, minnu bē Kanada,

ani Afriki min bē tilebin yanfan fe, n'a bē wele ko «Afrique du Sud».

Sanubōlen bēe lajelen bē ben toni 116 ma. Baaraw kuntaala bēben san 13 ma.

Sanu dōnbagabaw ka fōla, Sajola sanu boyoro in bē jate A f i r i k i s a n u boyorobaw fe.

Mali ka kan ka nafolo hake min soro sanuko in na, o bē taa miliyari 125 la. O temennen kō, a

bēna ke sababu ye mogo 300 ka se ka baara soro. O ni te sira dilantaw ni dōgotoroso jōtaw la, ka fara awiyyajiginyoro kan.

Sanufōlō-fōlō bē bōsan 1996 laban na : a bōlī lakika yere bē damine san 1997 kalo saba fōlō kono.

No tangalicogo kura lakodonna

Kabini lawale la, binjugu dō bē falen forow kono, min bē seneferenw kēne ka sira soro, n'a bē wele ko seké. A ka jugu sajō ni keninge ani kaba ma, olu minnu ye suman fanba seneferaw ye, Afriki tilebin jamana caman kono. N'a falenna foro min kono, a bō sumansunw bēe nagasi, k'u tīne, k'u faga. N'o kera, soro te ke tugun, wa, senekelaw bē sēgen gansan.

Faraje jamana min ye Kanada ye, o senekekow mogo faamuyalenw ka ninini bora seké ka tīneli kalama. Olu ma sigi tugun, bawo, u sera jamana caman kono, walasa, k'a ko sidon, ka fura sōra la, sanko, soro ka ke. Olu ka taama senefe, u bora fen do kan Mali kono, min ye baga suguya do ye, n'a bē wele ko «shapinon», min bē binjugu in yere faga, ka seneferenw tanga bana ma. U y'a sifile dugu min kono Mali la, o kera Samanko ye, min bē Bamako mara kono. Kabini Kanada nininikelaw dara a la ko «shapinon» bē seké faga, u y'a seneliko fo, k'a geleya, k'a masoro, an bē don min na, ale kelen de ye. seneferenw tangalicogo kura lakodonna ye. Mali cikelaw ka kan, ka wuli, k'a ko nēdon, bawo, a sababu bora Mali min kono, o senekelaw ta man kan ka k'a kuma mēnni dōrōn ye. N'o kera, a bē ke mōne ye an bē bolo.

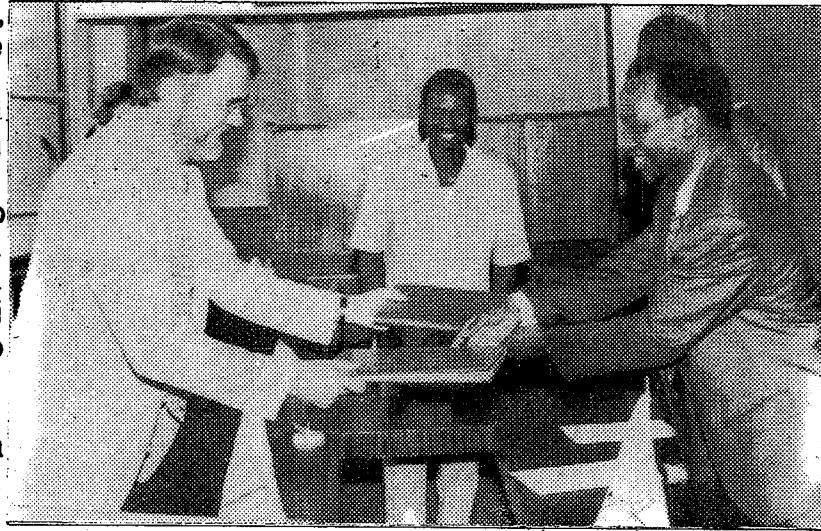
«FENU» KA DEME KA NÉSIN MALI MA.

Taratadon, awirilikalo tile 25, san 1995, M a l i Goférenaman ni «PNUD» ka n e m o g o sugandilen fila y'u bolonc bila w a r i labilasében dō la. «PNUD» ye dijé seleke naani tōnba (ONU) ka bolofarayem nesinnen don jamanaw yiriwali konew ma.

Nafolo bēe lajelen bē ben sefa miliyari 5 ma. Wari tilayoroye fila ye. Tila kelen bē don sigiyorow labennida fē, Bankasi mara la, Moti kafo kono; i n'a fo kolonsenw ni siraw dilanni dugu misen caman ni nōgon ce, min laban bē taa wolo Moti ni Bankasi ni Burukina kalali la nōgon na.

Wari tō bē ke kēnya sabatili musakaw ye, ani denmisénw lakanali; ka fara bange kolosili kan. O musakaw bēe lajelen bē ben sefa miliyon 780 ma.

A jirala ko ni baara ninnu bor'u sira fē, belebele bē fara bange kolosili kan, caman bē bō musow ka denwolo kasaaraw la; wa denmisennin sayaw bē dōgoya

kosébe.

Nafolo in bē baara minisiriso fila ka yamaruya kono. Minisiriso min nesinnen don kungodaw yiriwali ni sigiyorow lakanali ma; ani minisiriso min ka baara ye kēnya sabatili ni mōgokorobaw ladonni ye.

Miliyari 5 in na «FENU» ka bota kera sefa miliyari 3 ani tila ye.

«FENU» ye dijé seleke naani tōnba (ONU) ka bolofara ye min ka baara ye jamanaw labenni yeyiriwali siratige la.

Belizikijamana ka nēnamaya lakanali ciyakēda ka bota benna sefa wari miliyari 1 nitila ma. Maligoférenaman ka wari dilen kera sefa wari miliyon 150 ye.

Jōnkunda Tarawele ni Tore OROZI y'u bolonc bila sēben in na.

SOGO SONGOKO KERA DAMATEMÉKOBA YE MALI KONO

A kolosira ko kabini sefa wari fanga dōgoyara, an ka jamana kono, nasansuguw bē la, musow bē girin cekurulenw de kan kosébe, k'o sababu ke sogo songo gelevali ye jamana fan bēe fē. Sagasogo kilo be taa dōrōme 250 la bi. Misisogo koloma kilo bora dōrōme 140 la ka se fo dōrōme 200 ma.

Nasanmusow ka jate la wayiw ni mōgo wēre je te geleya in ye. Nkā wayiw ka fo la, takisi sarata cayara sogofagayorō baarada fē, n'o ye abatuvari ye ; wa baganw songo cayara fana, u te sōro jurula tuguni.

An bē don min na i ko bi, bagan minnu bē feere jamana kokan, o de ka ca kosebe ka temé bagan fagata kan jamana kono. Bagankunba ni baganmisēn bota be taa fo 11 000 la.

San o san, dō bē bō bagan fagata la, ka da sogo songo geleya kan. Osiratige la, san 1993 bagankunba 8 861 fagara, san 1994 ta kera 6 228 ye, ka laban ka bin san 1995 la ka se fo 4 661 ma.

Nin ko kelen bē goferenaman bolo kōnorfiliko ye, ani jamanadenw haminakoba ye. Bēe lajelen jōrelen bē, k'a d'a kan, bagan baayirika minnu bē tile ani ka si ka bo jamana kono, o kana ke sababu ye ka fīneba bila jamana baganko yēre la.

Bubakari Sangare

Kita Izini «SEPAMA» dayelenna kokura

San 1995 Awirilikalo tile 10 don, jekulu min togodaléen bē Kanasi n'a denwina, o ye Kita izini «SEPAMA» dayelékokura, tigakise ani benekise baarali kama. Izini dayelenna san 1976 Kita, k'a d'a marabolo mogow ka cesiri kan, tigasene la, min ye Kita ke Mali tigako faaba ye, k'a masoro, kabini lawale la, Mali tigasenela tōwbē lajelenbē Kitakaw kō, ni furance jan ye. Izini sigili kera kunkorotako, wasako, ani nafakoye Kitakaw bēe bolo. Cikelaw ye sōro ke tiga la, cogo bēe la. Dugukōnomogō caman minnu ye baara sōro izini na, olu lafiyara. Minnu y'u nesin izini sōrofēn jagoli ma, o dadiyara olu la. Izini nafaw ye Kitakaw bō nōgo la, o waati la.

Nka, taalen nēfe, tiga songo nagasiliko jugu nana ke izini datugunkun ye, san 1981 na. O ye Kitakaw ka sēgenkorolawuli, cogoya la, min y'u nēne izini yēre kō, an'u ye nafa minnu sōra la, ka kōro.

Walasa ka izini dayelenni kokura nēbila baaraw latēmen konuman, Kanasi ka mōgō donna Kita kabini san 1994 Desanburukalo la. Kalo kelen jaalen kono, olu ye dugu 70 yaala, ka tigasenelaw kumanogonya; ka bēnesi senetaw di mōgō ma; ka layidu ta, k'u bē tiga kilo san dōrōme 14, ka bēne kilo san dōrōme 20; ka baarakela mōgō 53 ta, kōrōlenw ni kuraw bē minnu na; ka tiga toni 1.600 ladon izini kono, walasa, baara ka damine a dōgōdalēn na, n'o ye Awirilikalo tile 10 don ye. Nin bēe nēnabōlen kō, Kanasi ka mōgō ni tigaciyakēda «ODIMO» nēmōgōw'ubolonōwbila bēnkansében na, tigasenelaw labenni, u lafaamuyali, an'u kōbsili kama, walasa, Kanasi ka tiga ni bēne caman sōro, san o san, k'a ka izini lataama, ka sōro k'a la.

A jirala, ko fen min bē Kanasi ka jekulu kono, o te «SEPAMA» lataamali ye, waati dōrōn kono, nka oy'a izini yēre sannideye, ni fangaso jenna n'a ye.

Simayila DANBELE
«Felou» n°433

Hakililasegin kalan

Agoro-metewo ye hakililasegin kalan do sigi sen kan Kolokani dugu kono, awirilikalo tile 25, san 1995. Kalan nin jesinnen tun don Agoro-metewo ka sanjisumanaw ma, ka bo serikili naani kono : Kolokani, Kati, Bananba, ani Nara. Nin serikili naani be Kulukoro mara seneké baarada ka mara kono. Agoro-metewo ka sanjisumannabe animatori minnu bolo serikili naani ninnu kono, olu bee ye nogon soro Kolokani ka fara seneké kuntigiw kan, ani seneké baarada ka ciden ka bo Kulukoro, n'o ye Solomani Kamara ye.

Karamogow tun ye Agoro-metewo ka baarakela faamuyalenwe ka bo Bamako, n'o tun ye Mahamani Kulubali ani Mamadu Kuyate ye.

Kalan nin temenna sira kunmaba minnu fe, olu file nin ye :

- Sanji jateminé suguyaw, n'u danfaraw.
- Sanji suman cogo numan, min b'a to fili te don i ka sanji hake jateminé la.
- Sanji jateminé npalan ka sanji suman cogo dōn.
- Sanji hake kalan cogo sanji jateminenan kan.
- Sanji hake jateminenan sigi yoro kerengrennen sugandi cogo. Jiw kundama suman cogo.
- Sanji suman waatiw danfaraw tile kelen kono.

Sumanw kolosi cogo, ani dakunw jateminé cogo,

Sajo ani keninge la. Forow kolosi cogo numan.

Danni ke waatiw, samiyé fe ani sumansiw danni jateminé cogo. Baara bolo kura donna Agoro-metewo ka kibaruya nata kono, n'o ye ka samiyé sanji cayali dōn ka soro samiyé yere ma se, walima samiyé sanji cayabali dōnni ka soro samiyé ma se. O la Agoro-metewo mogow

ye, an kalan nin senfe, ko ninan samiyé sanji be caya, fo n'a bora jamana mara yoro dōw la, i n'a fo Gawo ni Kidali ani Kejeba mara. O yorow sanji te caya ninan san 1995 kono, n'o te Maliyorobee bēna sanjiba soro.

Kalan kuncedon Agoro-metewo ni

Kulukoro
m a r a
s e n e k e
b a a r a d a
n e m o g o s o
f i l a y e
s i g i k a f o
k e k a
b e n
K o l o k a n i
k a l a n i n
l a b e n
c o g o

kan. Agoro-metewo y'a joymo fa ni dōrōme 400 dili ye kalandenw kelen kelen bee ma, ani seneké kuntigiw fana niyoro.

Kulukoro mara seneké ciyakeda y'i jo ni kalandenwka taakasegin musakaw ye, an'u siyoroko Kolokani.

Kalan senfe, an y'a kolosi ko Agoro-metewo y'a ka lahidu bee tiime, bawo kalandenw bee y'u ka dōrōme 400 soro, nka Kulukoro seneké ciyakeda nemogoso ma se k'a ka lahidu tiime, bawo u ma se ka kalandenw ka taanikasegin wari bo. Okera sababu ye Nara ni Bagineda mogowk'uyerew ka taanikasegin wari bo u yere kun. O ye mogow fujunun ka kuma caya fo ka se nisongoya ma.

Kalandenw y'a jira Kulukoro ciyakeda ka ciden Solomani Kulubali la, k'a k'a lase a ka nemogow ma, ko n'u te se ka lahidu tiime, u kan'a ta, bawo lahidu tiimebaliya be baara tiye.

Mamadu Jara animator
NPeseribugu Masantola
Kolokani mara la.

SARIYA

Ka bo "OMAFES" yoro

Dine jamanaw ka kelenya tonba «ONU» ka san 1989 Nowanburukalo tile 20 nogonyeba benkan talen ka jesin denmiséninw josariyaw ma

Sariyasen 35 :

Denmisén ka kan ka lakana, k'a bo sonyali, feereli ani jonya la.

Sariyasen 36 :

Denmisén ka kan ka lakana, k'a bo tonomadali suguya bee la.

Sariyasen 37 :

Jamana ninnu b'u hakili to walasa:

- denmisén si ni kana tooro, k'a degun, k'a lagosi, k'a faga, walima k'a bila a si kasola, a te se ka bo minna;

- bin kana ke denmisén si kan

k'a miné, k'a datugu, k'a mara kasola;

- ni denmisén min minenen don, o ka kan ka mara nogoya la, k'a mabo kasodenkorobaw la, fo n'a y'a soro o de be se ka nogoya don a ka degun na;

- ni denmisén min minenen don, o ka kan ni deme ye joona sariya fe.

Sariyasen 38 :

Denmisén bee ka kan ka lakana kele mana wuli. Jamana bee ka kan ka feerew tige, walasa mogó minnu si te san 15 bo olu kana ye kele kene kan.

Denmisén minnu si ma san 15 soro, jamana ninnu man kan k'olu ta kelebolow la. Kele mana bin denmisén minnu kan, olu ka kan ni kolosili ani ladonni ye.

Sariyasen 39 :

Ni denmisén minnu ma se ka tanga baara nafan tanw ma ani geleyaw, degunw, nimatorow, lagosiliw, jamanaw ka kan ka feerew tige, walasa k'olu ka hadamadenya latigeko numan sira don u koro.

(A to be bo Kibaru nataw kono.)

KA BO KOCEBUGU

Ninyelaadilikanekan, nesinnbalima senekelaw ma, minnu be «MAKOCI» maraw kono.

Jurubata dama temeto don, k'a sababu ke jate bɔbaliya ye. Soro cogoya jate te mine mögo

caman fe; u be jurubawta u kun fe, ka soro, u ma kɔlosi fansi ke.

O be ke sababu ye k'u coron, sannifeere wagati la. Bamananw ko, mögo golo te kene min fa, i kana genge ye, n'o te a be fara joona. An ka Ala deli t'o ye. N'be sinsi koori kan, MAKOCI soro dulonnen don o min na bi.

Taari kelen soro n'a musakaw bee file.

Taari	koɔrigirinya	a songo	wari mume	juru	wari tɔ
1	1400 kg	25	35.000	14363	20.637

Akana naga waritola; sabu musaka tow b'o la, i n'a fo bendiya (BNDA) ka juru, ani senekeminew laben

sara, ani juru wariw.

Adama Sangare
Kocebugu Jumazana Fana mara la.

Ka bo Masamanbugu

N be nin seben in ci kibaru ma, ka nka dugu sigicogo f'aw ye.

Masamanbugu ye dugu ye, min be kula arondisiman la; a be kula ni tilebin ce. Dugu in sigilen don koda ani beleda ni nogon ce.

Ani beleda ce ye metere 80 ye; a ni koda ce ye metere 155 ye. ko inju be fasubugu zerekoro, kulu do da la. A be f'o kulu ma ko sirasankulu.

Dugu 8 sigilen don koda in da la.

Fasabugu zerekoro; Fasabugu ntomikoro; Manmaribugu; Masamanbugu; Jalakoro; Koyaa; Nitinence Jaralaso; Kulubaliso.

Dugu ninnu be be Kula arondisiman la; wa u be ye senekelaw ye; u be nakobaaraw ke, ani baganmara. N b'an ka balikukalandenw fo kosebe, k'a sababu k'u be nakobaaraw la sisani, ani sojow, ani sobariw.

N be kibaru ni balikukan jemögow fo kosebe, bawo kabini ALA ye ne da, n ma tubabukan ke, wa arabukan kote. Ala ni balikukan sababu, nsera ka nin seben in ci aw ma.

Seriba Kane Masamanbugu Kula Kulukoro kafo la.

KA BO KOCEBUGU

Senekelaw, monnikelaw, baganmaralaw, a' ni ce, a' ni baara, a' ni segen, a' ni ko lamunu.

Ko awye fasontulomawye. Ko awye famo cettigeyiriw ye. Aw m'o men wa? Wa aw ye baara soro sa de! Ka da mun kan?

Ntuloma be so koro, doni b'a kan, sabu cettigewdal en b'a kan; jiri misenw dalen b'olu kan; bogodal en b'olu kan. Ntuloma jolen don so kono n'o doniw ye. Faso yere ye so kogo ye.

N'a ma mun ka ne, so be bin. Fo fura ka nini ka ke jiri ninnu na, walasa dun kana se ka don u la; bubaga kan'a mine.

N'o fura soro ka ke so in na, a be meen si la kosebe; n'o baara ma ke, a te meen si la. Ala sago, jamana konenebowlaw sago.

Adama Dawuda Sangare
Kocebugu Jumazana Fana mara.

Ninikali jaabi

Basiru Kulubalika bo Joro Bamanan tun ye bataki do ci kibaru ma waati la. Nka bataki yere ma se kibaru la folo. A ka fo la, bataki in kono, a tun y'a jira ko jege be soro yoro caman na, yoro minnu ni bajika jan kosebe; ko jege be soro hali kuluw kan. Dow yere b'a fo ko jege be bo kabakolo san fe.

Ko yala o ko be cogo di?

An b'a fo Basiru Kulubali ye ko zofore mögo faamuyalen ka fo la, minnu ka baara nesinnen be jegeko ma, ko jege boyoro jorjor ma don folo. Nka a kɔlosira ko manogo de ka teli ka ye yoro kofolenw na, kulu kan, bele kan, wulaw kono ani yoro caman werew la, minnu ka jan bajia kosebe. Mögo faamuyalen ninnu ka jate la o te soro dɔwɛre fe; ni sanji bena manogo be yele san fe ka yoro caman taama. Manogo ni ka bon kosebe; a be se ka ke dow be tila kono la kabinyorowla, kulu walima bele sanfe. Ni sumayanin be yoro min na, manogo be se k'i da ka meen o yoro la kosebe ka soro a ma sa. N'o te, mögöw b'a foli min ke ko jege be bo kabakolo la, o kuma te tine ye.

KA BO JIWOYO

Nin ye kibaruya ye senekelaw, n be nin nefo senekelaw ye walasa u k'a faamu sabu a nafa ka bon kosebe. An ka denmisen dow taara taama na keretijen diine sira fe, Zura. Zura be san «paruwasi» fe, Segu mara la. U mögo caman ye nogon kunben Zura; Burukinakaw ni Mali dugu caman mögöw tun b'a la.

Kalan in tun be senekelaw kura do kan min be wele nansarakan na ko «Agriculture durable» n'o ye senekelaw kutaalajan ye. I be meen ka senekelaw kutaalajan na ka soro i mayelema. N'i ka jorforo tun ye taari saba ye, i be filo to yen, k'i wasa don kelen na, ko baara cogo la, i be se ka taari saba soro botaari kelen na cogo min na.

Ne tene u bebe togow fo : nka mögo

minnu bɔ'an fe yan ka taa, olu togow file : Modesiti, Mariseli Jara, ka bɔ Jiwoyo; Abarahamu Kulibali ka bɔ faranindo ani Bakɔrɔ Fane ka bɔ Nerekɔrɔj.

Ni mögɔ min b'a fe ka faamuyali sɔrɔ seneke cogoya kura in kan, n'i sera nin mögokelen kelen fən o fən ma, o b'i bila sira.

N ka foli be ka taa n kɔromuso Haton Jara n'a ka filainiw ma, ani n teriw, ani Jowoyoka bee lajelen. N ma jine sebekɔrɔ Buramajan ko. U bee ni baara.

Arafayeli Jara
Jiwoyo Kolokani mara la.

Ka bɔ Fiyena

Ntenendon, avirilikalo tile 19, san 1995, fiyenakaw ye ba sojalikela mögɔ 4 minɛ kungo kɔnɔ, ka sɔrɔ basogotobilen b'u bolo. Fiyenakaw ye mögɔ 4 ninnu minɛ ka na dugu kɔnɔ.

Kulukɔrɔ mara dugu dɔw jera ka ton do sigi sen kan. Araba o araba, dugu mögɔw be taa kungo yaala-yaala ; dɔw be taa alamisadon, walasa ka cesiri ke ka nsonw ni dɔgotigelaw gen ka bɔ kungo kɔnɔ. Ton mögɔw y'a jira ko bango ninnu ka kankaka dɔrɔme 40 000 sara. Uy'o sara.

Nso ninnu te fiyenakaw ye. Kɔrokɔrkawka denmisentundon. Kɔrokɔrɔ be Fana mara la. Lasine Keyita ye nsonba ye kɔrokɔrɔ dugu kɔnɔ.

Ale n'a jenɔgonw de ye ba ninnu faga, k'u tobi.

Ton ka sariyaw file :

Ni mögɔ o mögɔ minena ba sojali la, i be dɔrɔme 40 000 sara ; saga ta ye dɔrɔme 40 000 ye. N'i minena misi sojali la, i be dɔrɔme 100 000 sara ; she ta ye dɔrɔme 500 ye.

Siyaka Kumare
Animateri Fiyena,
Kulukɔrɔ mara la

Ka bɔ Kotawere

Ne be letere in ci demokarasiko kan. Fosi ma demokarasiko tijé kalanbaliya ko. Fosi ma seneferenw sɔrɔlɔ dogoya kalanbaliya ko. Fosi ma furuw tijé kalanbaliya ko. Wa fosi ma Mali yere to ko kalanbaliya ko. Furunafolocayali; kalanbaliya nɔdon. Wa mögɔ dɔw be ka jirikene tige ko demokarasi.

Afora fana ko mara bəna laban ka taa dugumisenw na, burusi kɔnɔ; o kɔrɔ ye ko jamana tijen;a; sabu n'a fɔra ko burusikɔnɔ mögɔw k'u ka wari mara; k'u ka fən bee ke, o be taa mankan ko wa?

Ne be min jini, u k'u cesiri kalan na. N'u ma kalanko ke səbeko ye, hali lənpo sarabaliya kojugu ju ye kalanbaliya ye.

Abudulayi Tunkara

Animateri

Kotawere Barawili mara la.

Ka bɔ Jumazana

San 1994, n'o ye salon ye, zanwiye kalo tile 12, Jumazana n'a mara bee lajelen ye tonsigiba ke, u ka lakɔliso kurayali kan.

«Porozé» min kera sababu ye k'u deme a joli la, o ye «FAYEFU» ye. Lakɔliso in jora «FAYEFU» ka deme kɔnɔ. Dugu mögɔw benn'a kan, ko n'u sera k'u fangan fara fayefu ta kan, k'o be ke sababu ye ka so joli teliya.

Dugu mögɔw ye baara minnu ke, olu ye kabakuru doni, cencen doni; bele doni ani biriki dilan ye. So joli daminena məkalo tile 6 la, san 1994; a banna jola utikalo tile 7.

So joli musakaw benna miliyon 6 ma (6.000.000). Dugu ka bɔta benna dɔrɔme 314 540 ma. So dayeleli gintan kera san 1995 la, awirilikalo tile 9.

Lakɔliden minnu b'a kɔnɔ, olu be se mögɔ 100 ni kɔ ma. So in ye kilasi 3 ye; nka kilasi 6 kalan be ke a kɔnɔ.

Zanké ñolo Fonba
Jumazana Fana mara la.

Zumana Konate ka nininkali jaabi.

Zumana Konate ye letere do ci Kibaru ma, ka bɔ Bajanbugu, min be Kajana fe, kolonjeba mara la.

Bataki kɔnɔ a y'a jira k'ale dusukun toorolen y'a men ko Bubakari Sada Si fatura fewiriye kalo tile 8, ko taaba in ka kan ka walenumandon ka d'a ka baara kelenw kan faso kɔnɔ.

Zumana k'ale ni Bajanbukukaw bee be dugawu ke, Ala ka badaa fisay'a ma ni yan ye, ani mögɔ lakodɔnnɛ minnu sara ka tugu Bubakari la, n'olu ye Madu Gitari ni Samu Jakite ni Cérino Amédi Camu ye.

O temennen ko Zumana Konate ye nininkaliw minu ke, olu file :

ko yala ni jamanaw taara nɔgon kunben dije lamini kupuba tan kene kan, ko yala joli be di ntolatanna kelen-kelen ma tile o tile ?

Ko ntolatanna min nɔgon ma ye ntolatannaw bee la, o be sara joli ? Ko yala jodakɔlsila min mana tɔw dan o be sara joli ?

An be se ka jaabi min di Zumana Konate ma, a ka nininkaliw la balontanko kan, o ye k'a jir'a la ko «KIBARU» ye kunnafoni minnu di dije ñanaminenjanaw ka ntolatan kunben kan san 1994, Ameriki jamana kan, a k'a jija k'o nimorɔw jini, k'a damine Zuwenkalo la, fo ka taa se san 1994 desanburukalo nimorɔw ma.

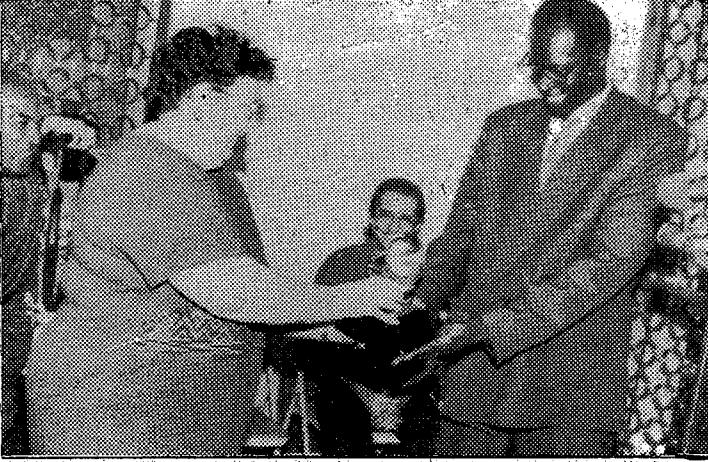
«KIBARU» ye fəncaman fɔbalontan sariyaw kan ani a labencogow dije ntolatan jekulu «FIFA» konenabɔbagaw ka sariyaw siratige la, ani Afiriki yere ntolatan jekulu «CAF» konenabɔbagaw fana ta la.

Ali Farika Ture ye dijé dɔ̄nkilidakɔ̄nɔ̄w ka ladiyalifen sɔ̄rɔ̄

Ameriki jamana min be wele ko : «USA», o lasigidenso min be Mali la, o kow latemén baga Madamu Pegi Bilakifori, ye Ameriki ladiyalifenba dɔ̄ di Mali naara dɔ̄ ma, n'o ye Ali Farika Ture ye.

Ladiyalifen in togo ko : «Garami Awaridi», dijé kono, «USA» b'a di dɔ̄nkilidala kelen ma, min nɔ̄gon ma ye san kono.

San 1995 «Garami» ladiyalifen dira

Ali Farika Ture ma, aka dɔ̄nkili alibɔ̄mu dɔ̄ kɔ̄son, min togo ko : «Talikingi Tinbuktu».

Nin y'a siŋe fɔ̄lo ye farafinden sanko

min be bɔ̄ Mali la, o ka Mali ni Afiriki bee kunnawolo, k'an dānbe korota «Garami» kene in kan. Ladiyalifen «Garani» dawula n'a sanga n'a mankutu sirilendondɔ̄nkilidako mɔ̄go faamuya lenba sugandilenw ka jenatɔ̄mɔ̄ de la dijé seleke naani naaraw ni nɔ̄gon ce.

Kene intun sankɔ̄rtalen don ni seko ni dɔ̄nko ni kunnafoniko minisiri Bakari Koniba Tarawele ni Mali nafoloko ni jagoko Sumayila Sise ye.

Malidenw bee ka foli be Ali Farika Ture ye : »Nankamaden ani dugajaabi».

DAKABANAKO

«Itefaki», n'o ye Bangiladesi kunnafonisəben ye, o y'a jira ko ntènendon, awirili kalo tilé 25, san 1995, pankurun bolila filia ye nɔ̄gon sɔ̄rɔ̄ muso nofè, ka nɔ̄gon buggo kosebe, ka pankurun to san fe. Kie in kera musomannin do nofè, min yera be baara ke pankurun in kono. A ka baara nesinnen don pankurun -kono mɔ̄gɔ̄w bɔ̄rɔ̄berelli ma, an'ulaadil pankurunpanwaati n'a jiginwaati la. Nansaraw k'oma «otèsi». A kera pankurun kono mɔ̄gɔ̄w bee pena k'u sadon sera. Ala fe sabu cc filia ninnu y'u bolo bo pewu pankurun na, ku resin, nɔ̄gon ma, ka nɔ̄gon buggo. Nka, Ala y'a kɔ̄, pankurun jigin waati selen, akera, in'a fo fɔ̄ndoye cc filia ninnu bo nɔ̄gon na. Uye kie dabilia ovoro bee, ku resin u ka baara ma. Pankurun jiginna ka sɔ̄ro baasi fosi ma kɔ̄. Oye pankurun kono mɔ̄gɔ̄w kabakoya kosebe. Kunnafonisəben in y'a jira ko cc filia ninnu de la kelen bora baara la fe.

«O.R.T.M» sigidoolo

Dawudabugu cemance lakɔ̄liden musoman dɔ̄, n'a togo ye ko Lala JAWARA, ale kera ARAJOMALI ka jinemu ye a filanw cemá.

Duguma ja in na, ale de be cemance la, ka nimɔ̄rɔ̄ 9 sigi a ka fini kan.

«ORTM» ka san 1995 sigidoolo tali kera katabanani ye, bawo musow tun b'a kene kan, i t'a dɔ̄n, i be min ta ka min to.

Aw k'a dɔ̄n dakabanan npogotigi ceni

12 ye maaw ni sewa ntolatankene kan, min togodalen don mamadu Konate la, su kelen kono.

Sigidoolo Lala JAWARA ladiyara ni sefawari miliyon kelen ye ani awiyɔ̄nbiye kelen, min b'a yamaruya ka Bamako ni Niw-Yoriki taakasegin ke fu.

A dankan fɔ̄lo, Mariyamu Gindo, n'o b'a numanfe, o ye sefawari 100.000 sɔ̄rɔ̄ (waa keme) ani Bamako ni biye taanikasegin kelen.

Sigidoolo dankan filanan Seli Kone, n'o b'a kininfè, o ye sefawari 50.000 (waa biduuru) sɔ̄rɔ̄ ka fara Bamako ni Konakiri taanikasegin awiyɔ̄nbiye fu kelen kan.

Hadamadenw si hake janyaw pogon na

Dogotoro Nakajima, n'o ye dijne jamana horonyalenw ka tonba «ONU» bolofara nemog do ye, n'a be wele ko «OMS», min ka baara nesinnen don kenye walew ma dijne seleke naani bee la, o y'a jira ko faantanya pogon bana jugute, min be ka senntanw ni tegelankolonw bone u ni na don o don.

Hadamadenw si kuntaala be ka janya setigi jamanaw kono, k'a soro si kuntaalajan fansi te faantan jamanakonodenw na.

N'an y'an laje ji nemajolen na, mogoda dama min sata be ka bojisaniyalen sorobaliyaninogon'u nofe banakuntanw na, o kelen be konorofilikoba ye bi.

Zapon ni Isilandi ni Suwedi jamanakonodenw fanba sikuntaala ye san 78 ye. Lameriki jamana min be wele ko : «USA», yen denw fanba sikuntaala ye 76 ye. Uganda n'o ye Afiriki jamana do ye, yen mogow sikuntaala ye 43 ye. Afiriki jamana caman be yen minnu ta ni Uganda ta be taa pogon na, wali u ta ka dogo ni Uganda ta ye. I n'a fo Kongo ni Kodiware ni Zanbi. N'i feere nенама ma siri, Afiriki jamana dow ta bena jigin san 43 jukoro. Lenawoloma min be ka ke hadamadenya walew la mogow, ni pogon ce, faantan miliyon baayirika sata be ka b'o la, Dogotoro Nakajima yere ka foli la.

BANA MINNU KA TELI KA CGCM FAGA

A jirala ko saya min be ke dijne kono, o mogo 100 o mogo 100 cema, 40 saya ju ye denwolo, pogon, jisaniyalen sorobaliya ani musokonomaw kolosili uka konomaya waati kono. Min ye setigi jamanaw ta ye. Olu ka saya be soro

dusukundimi banaw ni tansonw ni kanseriw de fe.

Setigi jamanaw kono, denmisennin minnu ma san 5 soro, den 1000 cema, sata te temen 6 kan ; k'a soro segenbaato jamanaba minnu be dugukolo kan, o den wololen 1000 cema, sata be 320 pogon hake soro.

Jatemin'e bor'a kan fana ko saya miliyon 51 min kera salon, o sayaw ju tun ye kononabanaw ni sumayabanaw ye.

A jirala ko sigaretimin fana be ka mogo 6 faga sonegol a 6 o miniti 6. dijne kono

SANIYA NI FAANTANYA

Segenbaato jamanaw denw te boloci konuman yere soro, o te jisaniyalen soro. O temennen ko, denba minnu be to

musokele la san kono, o hake be se muso 500 000 ma. Kongo mana fara nin bee kan ani hakilitijebanaw ni dero guta ni sensabana ni segelen ni janoyi ni nonisan n'u pogonaw, an bee ne b'a la k'a fo ko faantan jamanaw mogow te se ka sijan soro, fo setigi jamanaw k'u jant'u la, ka dansigi bolonkolonya la.

Kokoro dow be SIDA bila mogow la

Dijne banakow dantigelibagaw ye bana min lakodon san 1980 waatiw la, n'o ye SIDA ye, min be mogo farisogo dun, k'a ban, k'a joli min, k'a ban, k'a to to kolo jalani ye, fura ma sor'o la halisa. O kama, a bana kubenni man kan, ka ke bolokofeko ye, cogo si, ani yoro si la. Bee ka kan, k'i yere tanga, bawo, a bana te baga mogow ma. Mogow de b'a bila pogon na. A be soro ce ni muso jeli senfe. Ni ce m'a bila muso la, muso b'a bila ce la. Musokonomma b'a bil'a den na. O be wolo n'a ye. A be soro jolita senfe, n'o y'a soro bije kelen kera ka mogo caman joli ta. A be soro jolidi senfe, n'o y'a soro bana be joli dilen na, wali, bije kelen kera ka joli ke mogo caman na. A be soro kundimuru ni kundilamu fe, n'olu kera ka mogo caman kun di. Bolokolimuru b'o cogo la, an'i fen o fen be mogow joliw lase pogon ma. O b'a jira, ko SIDA bana be joli

de la, a te fen were la. Ni banabagato joli sera kenbagato joli ma, cogo o cogo, a b'o mine. Siga kise kelen t'o la.

Kosa in na, a kolosira, ko Afiriki jamana caman kono, sanko cikebuguda dow la, kokoro dow be ka SIDA bila mogow la, ka t'a fe, bawo, o kokorow be senna halisa. O b'i n'a fo farafin furakelilaw be mogo caman jeli min ke muru kelen doron na, k'u farisogo yoro do fara-fara, ka jolisu b'a la, wali, siyako siratige la, mogo caman jeli muru kelen doron na, k'u yeda yoro fara, walasa, k'u ni siya tow mogow be pogon ma. O de b'a ke marakaw, kasonkaw, bobow, minankaw, burudamew ani fulaw n'u pogonaw be dori yoren kelen, ka temen mogo yedacibaliw kan. O siratige la, a jirala, ko laada koro do be senna halisa Kameruni jamana dugu dow kono, min be SIDA bilali teliya mogo caman na. O ye mogo fatulen (sabagato) n'a komogow be kundili ye ni lamu, wali, muru kelen ye.

Banakow dantigelibagaw ye jatemin'e ke, k'a don, ko laadako siratige la, baara minnu be ke mogow farikolo la ni minen minnu ye, i ko lamuw, muruw, anibijew n'u pogonaw, k'o baaraw dabilaliko kuma te se, ka fo yoro si farafinna sisan. Nka, u y'a fo, k'a geleya, ko fen kelen kana ke ka mogo fila baara.

TULON

Nin desen fila dilanbaga y'a dab'a kama, ka fili 10 k'u la. A y'olu nini.

- jili ju. 10 - Herre kininyanfan dugumma.

5 - Herre negen. 6 - Ce kerreflaw. 7 - Kuli min be numante. 8 - Jiribolo tulen. 9

1 - ja min be tulio karo 2 - Dabaden 3 - Berre min be bolio karo, o ja. 4 - Ce da.

KRC

Kabakise ni sumankise tow nafako

Ciyakeda min nesinnen be senefenw nafakow ninima, n'o be wele ko «IER», o y'a ka nininibaaraw boloda, san 12 nataw kono, soro sininnesigi siratige la. Obolodali kunsinna soroda minnu ma, o ye bagankow, monnikow, kungokow ni jikow, senedugukolokow, nakokow, ani senefenkow ye. O senefen daw be don da la, iziniw kono, i ko koori, dafu, ani sirafura. A daw be sené hadamadenw ani baganw baloli kama, i ko dugujukorofenw, nakofenw, malo, no, finin, tiga, sho, anikaba, o min be sigiyoro sabanan na, jamanadenw fanba balofenko la, n'a dalen be sajo ani keninge kan, n'o de nafaw be ka jira mogow la, bee k'u don, k'u faamuya. N'ye nininikelaw cesirilenye kabakiseko la, o kun ye baloko nogoyali de ye jamanadenw bolo. Malokise te faantan dumuni ye. O songo ka gelen. Mogow be ka girin sajokise ni keningekise minnu kan, kabakise nafamayoro minnu ka bon n'olu taw ye, o ka ca kosebe. O b'i ko poroteyini (protéine) ani tulu (huile) minnu ka ni farikolo ma. Nka, mogo caman t'o don. O yoro donbaliya de y'a ke, sajokise ni keningekise be dun, ka temen, kabakise kan, k'a soro nafaw ka ca n'u taw ye. Jininikelaw y'a jira, ko kabasene taalan ye dugukolo numan ni nogonnumanye; kokabakise toni 200.000 de be sené, san o san, Mali kono; k'o tilance be bo koori ciyakeyorow la; ko kabasi minnu togo «yelenin», wali «apolo», k'olu be bugun, fo ka se toni 3, wali toni 5 ma, taari kelen na; ko kabasi numanw be soro operason minnu na, o ye «CMDT», «OHVN» ani «ODIMO» ye, Samanko, ani Sotiba.

Kabakise dilancogo lakodonnenw temenni k'o, minnu ka ca, ni ba n'a si ye, nininikelaw y'a jira, k'o be se, ka ke minfenye, min be wele ko «biyeri» (bière) n'o dilancogo nejirala, minfenw dilan izini «BRAMAL» la, Bamako. Misaliko siratige la, o nininikela kelenw ka fo la, Amerikijamana kono, mogosoro ka gelen, min te kabakise kilo kelen ni tila dilancogo doré kelen dun, don o don. O b'a jira, ko balonafamako siratige la, n'i ye kabakise dilan cogo o cogo, a ka ni farikolo ma.

Moriba KULUBALI

Malosene kecogokoro yelemaliko

K'a ta san 1995 Awirilikalo tile 4 na, fo ka s'a tile 7 ma, farajew ni farafinw, minnu nesinnen be Afiriki senefenw nininikow ma, ani Afiriki demebagaw ka

mogo faamuyalenw, olu ye nogon soro Faransi dugu do kono, n'o ye Borido ye (Bordeaux) farafinna maloseneko kan. A kunben sababu bora, jatemine de la, min y'a sementiya, ko halisa, Afiriki jamana minnu lakodonen be maloseneko la, olu mase, ka malo caman soro, k'u yere balo, kuma te k'a do feere, jamana werew ma. A kolbsira fana, ko fen dama minnu bee kera maloseneko la, kabini san 35, n'o ye yeretaw furance kuntaala ye, olu simase, ka maloko sankorota, ka malosenelaw bo nogon la. A jirala, ko san 1991 na, jamana minnu ye Mali, Senegali, Kédiwari, Sarilon ani Liberiya ye, k'olu bee lajelen ye malo min soro, n'o hake mume bennu toni 1.791.000 ma, k'o kilo keme kelen bee kan, kilo bisegin (80%) soro malosenelaw kecogokoro bolo de kan, ni farajew nana, n'u ka wariw, u ka minenw, an'u ka feerew ye, ka soro min be senna, kabini lawale la. O de ye nininikelaw dabali ban, f'olu ye nogon nininka, ni yelemalikun be malosenelaw taabolokoro la.

A kuma donyoro n'a boyoro cayara. Ola, a jirala, kobaara kecogokoron'a kecogokura fila si te se, ka dabila tugun. Nka, fen damadow fura, k'olu geleya kosebe. O ye malosenelaw sebe demeni ye, k'u laben, ka baarakeminenw n'u nogonnaw d'u ma, k'u kumajogonya, k'u ka baara don da la, i ko koiriseneaw ani kafesenelaw ni fen were senelaw, minnu ka senefenw be taa feere jamana kókan, n'olu de ka ko ka gelen fangalamogow ma, ka temen malosenelaw, nosenelaw n'u nogonnaw kan. Ben ker'a kan, ko ni malosenelaw fana ka ko ma geleya fangaso n'a ka mogo faamuyalenw ma, ko kókan malokiseko be faso malokiseko sanga bin, ka malosenelaw ta kebaara gansanye, nafa te soro min na, ka jamanadenw boloban, k'o sababu ke kókan malokise songo yelenni ye, don o don, ka t'a fe.

"SYFIA"

SENEGALI : Zere ni jo, foro kelen kono

Zere seneli sanga wulila Senegali jamana kono, f'a soro ka toni 113.000 ye ninan. Ofanba bora Kawolaki marabolo de kono. Zereko bonyacogo senegalikaw ma, k'o sababu ke farajela jiridenw geleyaliko jugu ye, o de kera senekelaw girinkun ye zere kan, k'a sené, ka yoro bee labo, bawo, a ka di mogow ye, wa, warri caman be sor'a la.

Kabini san 1990 la, zereko be ka yiriwa Senegali, k'a d'a nafawkan, cikelaw bee bora minnu kalama, n'o y'u caman bo nogon la. A fisayara mogo tow ma, bawo, olu y'u senbo namasako, pomuko,

erezenco, mangoroko, lenburubako n'u nogonnaw la, k'o sababu ke wariko geleyali ye, dewaliyason koso. Senegalikaw, y'a ko fo, k'a don farajew kun ma Dakaro, k'a be minnogo bo mogo la. Olu fana y'u k'a kan. O ye do far'a mandiya kan, k'a ke bee negelafen ye.

Nka, taalen nefe, cikela minnu ye zere sené u ka noforo la, olu y'a kolosi, ko zere be ka sebewuli, k'a soro, jo be ka sebenagasi. Senefenkow nininikewlaw y'a jira, ko dugukolojalan ni funteni te fen ke zere la, nka, k'a taalan ye dugukolo duman ye, nogon ye min labo kosebe.

Olu ka fo la, zere ni jo mana je foro kelen na, oje da be to no la, k'a d'a kan, fanga min be zere la, ka foro nogon saman, k'a yere labo, o fanga nogon te no la. O b'a jira, ko foro kelen kono, no bogo ka fiye zere koro.

O n'a taa o taa, Senegalikewlaw ma se, ka fara zere la, bawo, warri be sor'a la halisa. O kera sababu ye, ka jo soro dogoya, k'a songo geleya, fo k'a kilo kelen sedorome 14 ma, walidorome 28, n'a geleyara kojugu.

A jirala, ko zere suguya fila de be soro Senegali. A folo, n'o be wele ko «kale», o be sené a diya koso. Ode be minnogo bo mogow la. Ale makadi dugubaw kono.

A filanan, n'o be wele ko «berefu», o te sené o be wuli a yere ma, forow kono. Ni sumanko geleyara, o kise be susu, k'a ke basi ye, i ko jo.

"AMAP" kuntigi

Gawusu DARABO

Mali kanw kunnafonisbenw

baarada kuntigi

Janzé Samake

Kibaru

BP : 24 Telefoni: 22-21-04

Kibaru Bugufiye Bozola

Bamako -Mali

Dilanbagawnisbenbagawkuntigi

Basidiiki Ture

Sebenbagawkuntigi

Baadama Dukure

Labugunyoro: kibaru gafedilan
baarada

Boko Hake 16 000